

Dibuixar és descobrir

Em recordo fent el primer traç, partint del centre del paper

Foto: carmen_d_cluj

"Per a l'artista dibuixar és descobrir", escriu el crític d'art John Berger al seu recull d'assajos i cartes *Sobre el dibuix* (<http://vienaeditorial.com/mostrarllibre.asp?ididioma=1&idllibre=1039>) (Viena Edicions) en l'excel·lent traducció de Marta Pera Cucurell. El llibre s'acompanya d'il·lustracions que il·luminen el discurs del mestre.

John Berger sap de què parla, ja que pinta i dibuixa. "Per a l'artista dibuixar és descobrir", sí, i és tan exacte també des de la meua experiència. És la sensació que tinc cada vegada que traço una forma damunt el paper. Tinc una imatge al cap, tan clara com imprecisa perquè encara no s'ha mostrat. I és el traç que la va descobrint, que la fa visible. Abans no sabia res més que el que havia prefigurat. El traç, el primer i els següents, mostren, "marquen no el límit del que hem vist, sinó el límit del que hem esdevingut."

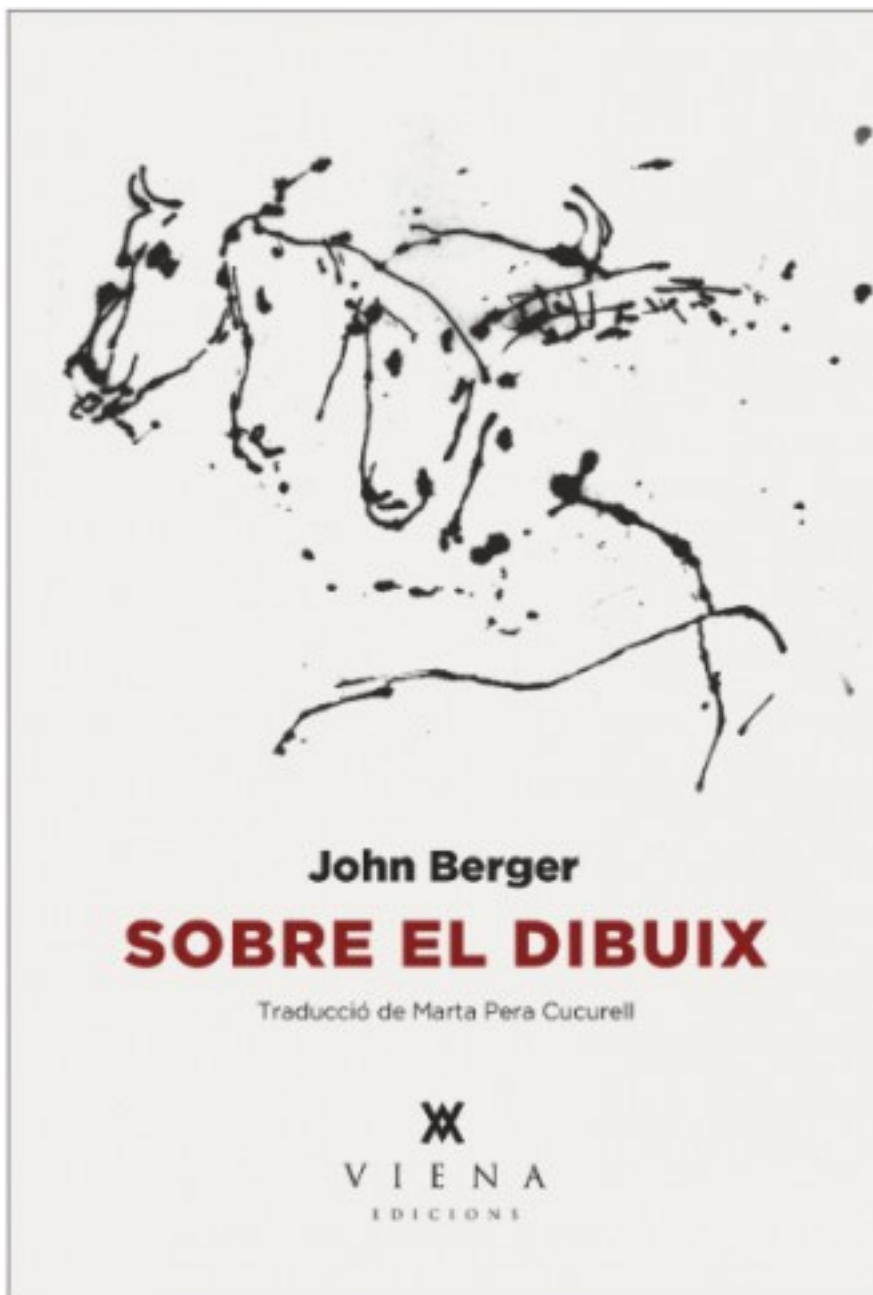
Una bella manera de dir que som en la descoberta, que ens trobem en la descoberta, també en l'apunt del natural. Es tracta del mateix procés que dibuixar d'imaginació: sempre ens trobem en aquest punt que va del no-res a la forma, i la meravella que ens assalta quan el traç va manifestant-se a mesura que el dibuix avança sobre el foli en blanc.

Em recordo en aquella gran sala amb sostres alts, altíssims, de la seu de Llotja al carrer Gran de Gràcia, amb un llapis a la mà i un plec de fulls sobre la falda. Sessió d'apunts del natural. Diu John

Berger en la mateixa circumstància que quan es mirava la pàgina en blanc era més conscient de l'alçada que de l'amplada. Els límits superior i inferior li eren crucials, com la figura s'havia d'alçar de terra, o la manera en què s'aguantava a terra.

Em recordo fent el primer traç, partint del centre del paper. Com si la figura hagués de sorgir d'aquest centre centrant la figura. Els marges, generosos. La figura no sempre apareixia tal com la veia. Amb tot, el dibuix resultant no sempre era esguerrat, simplement no era el que veia sinó el que es mostrava. Això és la descoberta. La figura apareixia autònoma del model, amb vida pròpia. El "meu" dibuix era tan imperfecte respecte del model. Però no era un dibuix del tot maldestre, tenia la seva harmonia interna encara que algun traç se m'hagués escapat.

El que es mostrava damunt el paper era una interpretació del model que es descobria "altre" a través del meu traç. El dibuix no era fals, sinó una cosa diferent del model, tot i que a vegades s'hi assemblés. "He vist això", escriu John Berger. El dibuix declarava aquesta veritat.

Sobre el dibuix <http://vienaeditorial.com/mostrarllibre.asp?ididioma=1&idllibre=1039>

© John Berger
© de la traducció: Marta Pera Cucurell
© Edicions Viena